

INLEIDING door Henk Camping

Goede morgen, ik ben Henk Camping met een moeder in Tjideng en een vader die werkte aan de Burma-Siam-spoorlijn. Ik ben in mei 1949 in Batavia geboren, de stad die al door de Japanners in 1942 Djakarta werd genoemd. In 1957 definitief naar Nederland verhuisd.

De doelstelling die ik aan de Reünie meegeef is **HERINNEREN, DOORGEVEN en HELEN**.

Ik hoop dat u, straks in de zaalgesprekken, de vrijheid voelt zich het Tjidengkamp niet alleen te herinneren, maar die herinnering aan de aanwezigen toe te vertrouwen, opdat dat de herinnering blijft.

Op 11 mei is Tjidenger overleden **Jeroen Brouwers** (1940).

In zijn drie **Indië Romans** beschrijft hij zijn Indië. Het eerste boek, **Het Verzonkene**, is het Indië van baby Brouwers en dus van vóór de oorlog. Direct op de eerste pagina ben ik zelf terug in Indië als hij het volgende schrijft:

Baboe Itah zegt: Adoe so chuilen en srewen. Kom we gaan naar Poelau Kapok. Poelau Kapok is Kapokeiland. Dat wat achter de dichtgeknepen ogen ligt, Dromenland.

Het tweede boek **Bezonken Rood** heeft uitgangspunt, de kleuter die met zijn moeder en zus in Tjideng zijn geïnterneerd. Prompt kreeg Brouwers Rudy Kousbroek op zijn dak, want "er waren in Tjideng geen wachttorens en geen automatische geweren". Maar ja, het was literatuur en die wachttorens en automatische geweren kwamen uit het hoofd van de 4 jarige Jeroen. En verder, was Sonei er weldegelijk, ook in **Bezonken Rood**.

Het derde boek, **De Zondvloed** speelt zich na de oorlog af, te beginnen in Balikpapan en verhaalt over de jonge jaren in Indië, zijn pubertijd in Nederland en zijn ontwikkeling als schrijver.

Het is wellicht zelfs de sleutel tot het geheel, waarin hij, in weergaloos Nederlands, speelt met wat enerzijds de objectieve werkelijkheid is en anderzijds een verzonnen werkelijkheid. Voor Brouwers kan iets waar en niet waar zijn, zich nu afspelen en tegelijkertijd ook in het verleden.

En zo ook beschreef hij Tjideng.

Voordat ik Onno Sinke bij u introduceer wil ik even terug naar de actualiteit. **Na Revolusi** van David van Reybrouck en **De Wraak van Diponegoro** van Marten Bossebroek in 2020, volgende een ware lawine van aandacht voor *Ons Indië*, zei het veelal niet vanuit het Tempo Doelo - perspectief. De geschiedenis kun/moet je namelijk vanuit verschillende perspectieven analyseren.

Volgens het Indonesisch perspectief was de dékolonisatie al een feit in maart 1942 toen het KNIL capituleerde en *Ons Indië* niet meer van ons was. En dus was er in 1945 sprake van een rekolonisatie.

Goh, dacht ik, dat is nieuw voor mij. Zo kun je er ook naar kijken!

Dat de onafhankelijkheid sinds 17 augustus 1945 niet van een leien dak ging wordt voortreffelijk beschreven in **Merdeka** van Henk Schulte Nordholt en Harry Poeze. Het is een haast dagelijks verslag van revolutie en contra-revolutie en van bijna burgeroorlog en oorlog met Nederland, tot uiteindelijk de onafhankelijke staat Indonesië, met hoofdrollen voor politiek evenwichtskunstenaars Sjahrir, Hatta en Soekarno.

Wat nu vooral de aandacht vraagt is dat grote onderzoeksprogramma *Onafhankelijkheid, Dekolonisatie, Geweld en Oorlog in Indonesië 1945 - 1950*. Daarvan verscheen **Over de Grens**, de kloeke samenvatting van de negen deelstudies en **Sporen vol**

betekenis, een boek met memoires van Indonesiers en Nederlanders over diezelfde tijd.

Onno Sinke is één van de wetenschappers die werkte aan het grote onderzoeksprogramma. Hij schreef samen met Esther Captain **Het Geluid van Geweld**, het deel over de eerste fase van de Revolutie, de Bersiap-periode.